

Schaktningsövervakning i kv. Härbäret

Fornlämning L1969:702, Göteborg 216 | Fastighet Inom Vallgraven 12:11
Schaktningsövervakning 2020 | Göteborg

Johan Thörnqvist

ARKEOLOGISK RAPPORT FRÅN
GÖTEBORGS STADSMUSEUM
ISSN 1651-7636
© Göteborgs stadsmuseum 2020
Norra Hamngatan 12
411 14 GÖTEBORG
www.goteborgsstadsmuseum.se

REDAKTION
Else-Britt Filipsson
Tara Gullbrand
Karolina Kegel
Ulf Ragnesten
Tom Wennberg
Johan Thörnqvist

OMSLAGETS GRAFISKA FORM
Mimmi Andersson
Omslag: Översiktsbild från grävningen av provgrop 1 på
innergården. Foto mot norr.
TOPOGRAFISKA OCH EKONOMISKA KARTAN
© Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-3211

KARTOR FRÅN STADSBYGGNADSKONTORETS DATABAS
© Göteborgs Stadsbyggnadskontor

Arkeologisk rapport från Göteborgs stadsmuseum 2020:19

Undersökning: Inom Vallgraven 12:11 kv. Härbärgat

Lst:s dnr: 431-14824-2020

Ansvarig institution: Göteborgs stadsmuseum

Eget dnr: 0553/20

Ansvarig för undersökningen: Johan Thörnqvist

Fynd: Ja Nej

Lägeskoordinater i SWEREF99 12 00: N 6 398 575 / E 148 243

Uppdragsnummer: 202000699

Landskap	Västergötland
Socken/Stad	Göteborg
Fornlämningsnummer	Göteborg 216/L1969:702
Fastighet/kvarter	Inom Vallgraven 12:11 (tidigare 12:8 & 12:9)
Fornlämningstyp	Stadslager
Undersökningsår	2020
Typ av undersökning	Schaktningsövervakning
Dokumentationsmaterial	GSMS:200001
Materiallista bifogas	Ja
Datering	1600-1800-tal
Beskrivning (ex.: orsak till undersökningen, beskrivning av undersökningsområdet, undersökningens omfattning, sammanfattning av resultaten, fyndkategorier) I samband med provgropar inför planerad ombyggnation genomförde Göteborgs stadsmuseum en arkeologisk schaktningsövervakning på fastigheten Inom Vallgraven 12:8 & 12:9 i kv. Härbärgat på uppdrag av länsstyrelsen. Undersökningen skedde periodvis mellan 2020-06-29 och 2020-08-31 och omfattade 10 arkeologtimmar i fält. Sedan länsstyrelsens beslut har de aktuella fastigheterna sammanslagits och ändrat namn från Inom Vallgraven 12:8 & 12:9 till Inom Vallgraven 12:11. Tre provgropar grävdes på fastigheten (figur 4) varav en visade sig innehålla bevarade lämningar.	
Resultaten har publicerats i: Denna rapport	
Sammanställt av, namn och datum Johan Thörnqvist 2020-09-21	

Figur 1. Undersökningsområdets läge i centrala Göteborg markerat. Topografiska kartan, skala 1:50000.

Figur 2. Undersökningsområdets läge i centrala Göteborg markerat. Topografiska kartan, skala 1:10000.

Figur 3. Provgroparnas placering på fastigheten Inom Vallgraven 12:11 markerat (röd). Skala 1:1000.

Figur 5. Dåligt bevarade rester av liggande bräddor i provgrop 1, ca 60 cm djupt. Foto mot väst.

Figur 6. Profilbild provgröp 1. Efter cirka en meter framkom mörka kulturlager varvat med påförd lera om vartannat. Foto mot norr.

Provgrop 1

Provgrop 1 grävdes på innegården på fastigheten Inom Vallgraven 12:11, ca 2x3 m, från +3,0 m.ö.h. Efter ca 60 cm fyllnadsgrus framkom brädrester lagda i nord-sydlig riktning. Dessa var mycket dåligt bevarade vilket omöjliggjorde provtagning för dendrokronologisk analys. Under brädresterna följde ett lager gult grus med inslag av runda stenar (PG1L1), troligtvis fyllnadsmaterial taget från en rullstensås eller liknande. Efter 20 cm av gruslagret PG1L1 framkom ett tunt humöst svart kulturlager (PG1L2). Därefter följde ett påfört, ca 15 cm tjockt, gråblått lerlager (PG1L3), sannolikt ett utjämningslager för konstruktion. Vidare följde ett ca 15 cm tjockt humöst svart/mörkbrunt kulturlager (PG1L4), innehållande mindre träbitar samt fynd i form av majolika, yngre rödgods och läder bestående av en skosula. Under det mörka kulturlagret PG1L4 låg ytterligare ett påfört lerlager (PG1L5), ca 20 cm tjockt. Därefter följde ytterligare ett humöst svart/mörkbrunt kulturlager med inslag av mindre träbitar och pinnar (PG1L6). Efter ca 20 cm ned i PG1L6, ca 180 cm djupt, avbröts grävningen av provgropen då entreprenaden inte krävde vidare djup.

Lagerföljden i Provgrop 1:

- 0-60 Sand/grus
- 60-65 Brädrester, möjligen golv (PG1K1)
- 65-85 Rullstensgrus, runda stenar (PG1L1)
- 85-90 Mörkt kulturlager (PG1L2)
- 90-105 Påförd lera (PG1L3)
- 105-120 Mörkt kulturlager (PG1L4)
- 120-140 Påförd lera (PG1L5)
- 140-(180) Mörkt kulturlager (PG1L6)

Fynd

I de översta fyllnadsmassorna påträffades enstaka bitar keramik främst vitglaserat rödgods men även ostindiskt porslin. I massorna framkom även bitar av glas och kritpipor (figur 7). I övrigt påträffades fynd i det humösa kulturlagret PG1L4 bestående av skärvor från ett fat och en trefotsgryta, båda i yngre rödgods. Även en majolikaskärva och en ladersula från en sko påträffades i samma lager. Majolikan är en tidig typ av holländsk import med trolig datering till 1600-talet (figur 8).

Provgrop 2

Provgropen grävdes i gatan utanför Lindex, ca 1,1 x 1,5 m, från +3,0 m.ö.h. Endast fyllnadsgrus, ledningstegel samt ledningar i drift påträffades i provgropen. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Lagerföljden i Provgrop 2:

- 0-10 Marksten
- 10-25 Gatsten
- 25-(150) Sand, ledningstegel och ledningar

Provgrop 3:

Provgrop 3 grävdes i källaren under Lindex, ca 1 x 1,5 m, med utgångshöjd av +1.35 m.ö.h. Enstaka brädbitar påträffades ovanpå blålera. Dessa härrör troligtvis från byggandet av det befintliga huset. Längs kanterna framkom brädor avsedda för gjutningen av källarens betongväggar. Grävningen avbröts efter ca 50 cm då entreprenaden inte krävde vidare djup. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Lagerföljden i Provgrop 3:

- 0-15 Betong
- 15-(50) Lera

Figur 7. I fyllnadsmassorna vid provgrop 1 påträffades enstaka fynd, bland annat ostindiskt porslin, glas och kritpipsskaft. Fynden gallrades senare i samband med registrering.

Figur 8. Fynd från det mörka kulturlagret PG1L4. Yngre rödgods i form av ett fat och delar av en trefotsgryta samt majolika och en lädersula (fnr: 1–5). Majolikan är holländsk och av en tidig typ, troligtvis från 1600-talet

Beskrivning forts.

Fornlämningen är delundersökt.

Eventuell framtida exploatering inom undersökningsområdet bör ske med vidare arkeologisk bevakning. Lagskyddet för fornlämningen kvarstår.

Figur 9. I provgrop 2 påträffades endast fyllnadsgrus, ledningstegel och aktiva ledningar. Foto mot norr.

Figur 10. Översikt över provgrop 3. Foto mot norr.

GSMS:200001: Kontext	Sakord	st	gr	Material	Beskrivning	Anmärkning	
1	PG1L4	Fat	1	75	Yngre rödgods	Fat, glaserad insida med hornmålade koncentriska cirklar.	
2	PG1L4	Trefotsgryta	1	72	Yngre rödgods	Fot till trefotsgryta. Blyglaserad insida i gult. Utsidan delvis glaserad.	
3	PG1L4	Kärl	1	11	Yngre rödgods	Skärva från kärl. Blyglaserad på båda sidor. Insidan i grönt och utsidan i brunt.	
4	PG1L4	Fat	1	38	Majolika	Holländsk majolika, 1600-tal. Glaserad insida och utsida. Insidan vitmålad med blå dekor.	
5	PG1L4	Sula	1	378	Läder	Halv lädersula till sko. Hälde.	Gallrad vid registrering.

